
STAND- PUNTENBOEK 2016

Dit is het standpuntenboek van de Unie van Waterschappen voor 2016. Hierin zijn de belangrijkste standpunten van de waterschappen op verschillende dossiers te vinden. De thema's zijn per ministerie georganiseerd.

MINISTERIE VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

1 WATERVEILIGHEID

De nieuwe waterveiligheidsnormen zijn gebaseerd op de risicobenadering. Deze normen, de afspraken over bekostiging en inpassing worden herkenbaar in een wetsvoorstel opgenomen. Een snelle behandeling in het parlement helpt de waterschappen en Rijkswaterstaat in de uitvoering. Waterschappen werken met het Rijk op basis van een gezamenlijke verantwoordelijkheid en financiering aan de veiligheid van Nederland. Dijken vergen voortdurende aandacht en investering. Daarbij wordt in 2016 ook ingezet op de implementatie van de nieuwe normen in voorbereiding op de wettelijke verankering, zoals bij de voorbereidingen op de komende beoordelingsronde 2017-2023 van de waterkeringen. De insteek is om dat beoordelingsproces doelmatig te houden en deze eerste ronde te gebruiken om met elkaar ervaring op te bouwen met de nieuwe beoordelingssystematiek. De dijkversterkingsopgave is groot en heeft impact op de omgeving. De waterschappen en Rijkswaterstaat zijn in gesprek met hun omgeving en zien de opgave ook als ruimtelijke opgave waar mogelijkheden liggen voor andere partijen om ontwikkelingen te realiseren.

2 WATEROVERLAST

Waterschappen hebben afspraken gemaakt over het op orde brengen van het watersysteem voor wateroverlast. Provincies stellen de gebiedsnormen voor wateroverlast vast, waterschappen voeren maatregelen uit om die normen te halen. Uit een doorvertaling van de klimaatscenario's voor het waterbeheer blijkt dat het hedendaagse klimaat al sterker veranderd is dan waar wij voorheen rekening mee hielden. Waterschappen brengen in beeld wat de nieuwe scenario's betekenen voor de wateroverlastopgave in het eigen beheergebied. Uiteraard zetten waterschappen zich maximaal in om wateroverlast te voorkomen, maar er zijn neerslagsituaties waarbij dat niet lukt. Waterschappen bezinnen zich op hoe ze het beste op de nieuwe scenario's kunnen reageren om toename van overlast zoveel mogelijk te voorkomen en als toch overlast optreedt, zo snel mogelijk het water weg te krijgen uit het getroffen gebied.

3 WATERKWALITEIT

Nieuwe stoffen, zoals geneesmiddelen, kunnen problemen opleveren voor de waterkwaliteit. Over de hoeveelheden en het effect hiervan op de ecologische kwaliteit is weinig bekend. Bronaanpak blijft voor ons het belangrijkste uitgangspunt bij de aanpak van deze stoffen. Immers, wat niet in het water komt, hoeft er ook niet uitgezuiverd te worden. Daarmee is bronaanpak de meest duurzame aanpak van het probleem. Aanvullend hierop wordt gekeken of op rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) nieuwe stoffen uit het afvalwater gezuiverd kunnen worden. Voorafgaand aan een keuze voor aanvullende zuivering moet een zorgvuldige onderbouwing van noodzaak, kosten en effectiviteit uitgevoerd worden.

In de ketenaanpak geneesmiddelen wordt op iedere schakel in de keten door organisaties gekeken naar het eigen handelingsperspectief. Het huishoudelijk afvalwater is binnen Nederland de belangrijkste bron van humane geneesmiddelen. In 2016 wordt gewerkt aan de probleemdefinitie, dat is de bundeling en duiding van reeds aanwezige kennis. Omdat een belangrijk deel van de geneesmiddelen in het Nederlandse oppervlaktewater afkomstig is van buurlanden en

de farmacie internationaal georganiseerd is, blijft de internationale aanpak van belang. Het Rijk speelt hierin een belangrijke rol.

4 MICROPLASTICS

De waterschappen onderschrijven de doelstellingen van het Ketenakkoord Kunststofkringloop. Het is noodzakelijk dat er onderzoek gedaan wordt naar hoe microplastics in het oppervlaktewater komen en naar alternatieven voor microplastics in (cosmetica)producten. We zijn verheugd dat het ministerie met de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater het voortouw neemt in het ontwikkelen en standaardiseren van meetmethoden van plastics in oppervlaktewater en het stimuleren van onderzoek naar de milieueffecten op waterorganismen. Ook wat betreft microplastics in cosmetica stellen wij bronaanpak voor. Alternatieven zijn beschikbaar, dus het is niet noodzakelijk om microplastics aan cosmeticaproducten toe te voegen. Om de cosmetica-industrie te overtuigen, is het belangrijk dat dit Europees aangepakt wordt.

5 OMGEVINGSWET

De waterschappen hebben drie aandachtspunten bij de Omgevingswet. Wij willen ten eerste blijven beschikken over zelfstandige bevoegdheden met betrekking tot vergunningverlening en handhaving. Deze bevoegdheden zijn van fundamenteel belang om onze taken goed te kunnen uitvoeren. Ten tweede willen wij dat het watertoetsproces opgenomen wordt in de Omgevingswet. Tot slot moeten de veiligheidsnormen van primaire waterkeringen op wetsniveau opgenomen worden in de Omgevingswet in plaats van op het niveau van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Door de normen op wetsniveau te borgen, is het parlement volledig betrokken bij vaststelling ervan. Dit vergroot de democratische legitimatie van de normen. In 2016 worden de AMvB's, enkele aanvullingswetten en de Invoeringswet uitgewerkt. Hiermee krijgen wij meer zicht op de consequenties voor de uitvoeringspraktijk van de waterschappen. Tegen deze achtergrond zullen wij komende wet- en regelgeving beoordelen. Daarnaast komt in 2016 de implementatie nadrukkelijker op de agenda. De basis hiervoor is het bestuursakkoord, dat vorig jaar gesloten is tussen Rijk, IPO, VNG en Unie. Belangrijk is dat er afspraken worden gemaakt over de bekostiging van de implementatie en de uitwerking van het digitaal stelsel, dat ondersteunend is aan de Omgevingswet. Voor de waterschappen zijn realistische doelstellingen, betaalbaarheid en technische haalbaarheid van groot belang.

6 GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN BUITEN LANDBOUW

Vanuit waterkwaliteitsoogpunt zijn de waterschappen tevreden met inwerkingtreding van het verbod op professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw op verhardingen, vanaf maart 2016. Voor overige terreinen gaat het verbod eind 2017 in. Voor de overige terreinen is een aantal uitzonderingen (sport-, recreatieterreinen en bepaalde siertuinen), daarnaast geldt het verbod alleen voor professioneel gebruik. De waterschappen pleiten ervoor dit verbod op termijn uit te breiden naar terreinen die nu nog uitgezonderd zijn (sport-, recreatieterreinen en bepaalde siertuinen) en naar het gebruik door particulieren.

7 AFVALSTOFFEN

Waterschappen winnen naast duurzame energie (biogas en warmte) ook grondstoffen terug bij de zuivering van het afvalwater. Het gaat om fosfaat, cellulose, alginaat, polymeren en CO₂. Hiermee leveren wij een bijdrage aan de ontwikkeling van de circulaire eco-

nomie en het sluiten van kringlopen. In de praktijk zijn er juridische belemmeringen voor het op de markt brengen van deze grondstoffen. In juridische zin hebben deze stoffen namelijk nog altijd een afvalstatus omdat zij afkomstig zijn uit afvalwater of rioolslib. De waterschappen willen dat in Europees verband grondstoffen uit afvalwater eenvoudiger de einde afvalstatus kunnen krijgen. Dat zorgt voor een uniforme markt en gelijke criteria voor groene grondstoffen in Europa. Als dat niet mogelijk is, dan is het voor de waterschappen van belang om de einde afvalstatus snel nationaal te regelen.

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

1 SCHALIEGAS EN MODERNISERING MIJNBOUWNET

De waterschappen hechten aan een integrale afweging van alle omgevingsaspecten en belangen bij de beslissing of en hoe schaliegas wordt gewonnen. Eventuele winning moet gebonden zijn aan zeer belangrijke voorwaarden. Zo moet het belang van schaliegaswinning integraal worden afgewogen met andere functies van boven- en ondergrond. Daarom moet er een structuurvisie komen voor alle ondergrondse activiteiten. Daarnaast moet de Mijnbouwwet op punten gewijzigd worden. Zo moet worden voorzien in een grondslag voor een expliciete en integrale beoordeling van vergunningsaanvragen op omgevingsaspecten. Ook moet er een sterker adviesrecht voor decentrale overheden komen bij ontwikkelingen vanuit de Mijnbouwwet. Waterschappen achten het van belang om direct adviesrecht te hebben, zowel voor ruimtelijke kwesties als omgevings- en waterkwesties rondom mijnbouwactiviteiten.

2 GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

Waterschappen willen dat het College voor toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) bij de toelating van gewasbeschermingsmiddelen rekening houdt met de waterkwaliteitsnormen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW). De staatssecretaris heeft aangegeven zich in te zetten voor een betere afstemming. Daarnaast vinden wij dat de voorschriften die vanuit toelating aan het gebruik van middelen worden gesteld beter naleefbaar en daarmee ook controleerbaar moeten worden. De ministeries van EZ en IenM, LTO Glaskracht, VNG, Nefyto, Ctgb en de Unie hebben in een hoofdlijnenakkoord afspraken gemaakt over de verplichte zuivering van gewasbeschermingsmiddelen uit het afvalwater van glastuinbouwbedrijven per 1 januari 2018. Voor collectieve zuiveringen is dit uiterlijk 1 januari 2021. Er zijn haalbare en realistische maatregelen afgesproken om normoverschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen in lokaal oppervlaktewater terug te brengen, die in het Activiteitenbesluit worden geregeld. De waterschappen zijn blij met de afspraken. Verder uitstel is gelet op de waterkwaliteit voor ons onaanvaardbaar. Naleving van de afspraken is een voorwaarde voor het verbeteren van de waterkwaliteit.

3 MESTBELEID

De invloed van stikstof en fosfor door bemesting op de waterkwaliteit is groot. In de KRW staan doelen voor verbetering van de waterkwaliteit beschreven. De waterschappen vinden dat het mestbeleid niet alleen afgestemd kan worden op de Nitraatrichtlijn, maar ook op de KRW. Wij zijn blij met de toezegging van de staatssecretaris dat bij de evaluatie van de Meststoffenwet ook de doelen van de KRW

betrokken worden. Gelet hierop zijn de waterschappen bezorgd dat met de groei van de veestapel mest uit overschotgebieden wordt aangewend in gebieden waar de mestruimte nu niet volledig wordt benut. Het gebruik van extra mest in deze gebieden kan leiden tot meer uit- en afspoeling waardoor de waterkwaliteit in deze gebieden kan verslechteren. Daarnaast kan volgens de waterschappen geen sprake zijn van versoepeling van het mestbeleid zolang de waterkwaliteit in agrarische gebieden nog niet voldoet aan de KRW-doelen. Uit waterschapsmetingen blijkt dat 50 procent van de landbouwspecifieke meetlocaties niet voldoet aan de KRW-normen voor stikstof en fosfor. Verder neemt de hoeveelheid mest die agrariërs moeten verwerken toe. Bij mestverwerking ontstaan afvalwaterstromen die geloosd moeten worden. Waterschappen zien een toename van aanvragen voor vergunningen om dit afvalwater te mogen lozen op oppervlaktewater of riolering. Waterschappen zijn bezorgd, omdat dit afvalwater stoffen bevat die zonder verdergaande zuivering de waterkwaliteit negatief kunnen beïnvloeden. Het gaat om meststoffen en diergeneesmiddelen, waaronder antibiotica, die schadelijk zijn voor het watermilieu. Ten slotte is de mestwetgeving zodanig complex dat de pakkans op het niet naleven daarvan klein is. Het niet naleven van de afspraken, levert extra risico's op voor de waterkwaliteit.

4 NATUURBELEID

De waterschappen benutten kansen voor het combineren van natuur- en waterdoelen, maar zien meer mogelijkheden. Middelen voor natuur moeten zo besteed worden, dat er maximale synergie met maatregelen voor het waterbeheer ontstaat. Op die manier kunnen projecten beter, goedkoper en met meer draagvlak gerealiseerd worden. Bij het opstellen van hun natuurplannen dienen Rijk en provincies rekening te houden met de doelen uit de KRW en het Deltaprogramma. Synergie tussen die terreinen neemt toe indien in een vroeg stadium en juist bij de locatiekeuze rekening wordt gehouden met samenhang met andere beleidsdisciplines.

5 DELTAPLAN AGRARISCH WATERBEHEER

In het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) werkt LTO samen met de waterbeheerders aan het realiseren van de wateropgaven vanuit de KRW en het gewasbeschermings- en mestbeleid. De waterschappen ondersteunen dit financieel door Europese subsidies, vanuit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, de komende jaren te cofinancieren tot een bedrag van 65 miljoen euro per jaar. Het is van belang dat de voortgang van het DAW nauwlettend gemonitord wordt en bij onvoldoende meetbaar resultaat actie ondernomen wordt.

6 DUURZAAM ENERGIEBELEID

Waterschappen hebben convenanten, akkoorden en Green Deals gesloten met het Rijk met het oog op energiebesparing en productie van duurzame energie. Belangrijkste doelstelling is dat wij in 2020 voor minstens 40% van de eigen energiebehoefte voorzien door eigen duurzame energieproductie. Naast de RWZI als energie- en grondstoffenfabriek, worden in toenemende mate andere duurzame energiebronnen als wind, zon, warmte en waterkracht toegepast. Grootste uitdaging zijn juridische vraagstukken. Uit een juridische handreiking blijkt dat de regeldruk groot is. De waterschappen willen meer juridische (experimenteer)ruimte om de kansen voor duurzame energie te benutten, zeker nu wij gevraagd zijn te onderzoeken op welke termijn energieneutraliteit mogelijk is.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

1 OPENBAARHEID VAN BESTUUR

Twee wetsvoorstellen over openbaarheid van bestuur zijn bij de Tweede Kamer aangehangen, het wetsvoorstel voorkomen misbruik Wob en het initiatiefvoorstel Wet Open Overheid. Voor waterschappen is het van belang dat misbruik van de Wob wordt aangepakt. De meldingen van (vermeend) misbruik van de Wob nemen toe. Daarom willen wij dat het wetsvoorstel voorkomen misbruik Wob spoedig behandeld wordt, zodat het snel in werking kan treden.

2 OPEN DATA

Als open overheid willen waterschappen hun data delen met het publiek. Dit betreft zowel waterdata als data die wordt verzameld met de bedrijfsvergelijkingen. Deze transparantie draagt bij aan inzicht in de resultaten en kosten van het waterschapswerk en de factoren die daarop van invloed zijn. Ook willen wij derden in staat stellen met deze gegevens aan de slag te gaan. Transparantie is daarbij meer dan het ter beschikking stellen van data; het leveren van context is er onlosmakelijk mee verbonden. Dit betekent dat waterschappen aandacht besteden aan het duiden van de data.

3 AGENDA STAD

Met Agenda Stad wil het kabinet steden en stedelijke regio's beter benutten als groeimotor van de economie. Daarbij wordt niet gedacht aan water. Toch is goed waterbeheer van toenemend belang voor een duurzame leefomgeving in de stad. Waterschappen zijn zelf actief met de "Klimaatactieve Stad". Als partners van gemeenten zijn wij actief in stedelijk waterbeheer en in transport en verwerking van afvalwater. Met het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie wordt prioriteit gegeven aan het voorkomen van wateroverlast. Door water in en om de stad slim in te passen worden extreme verschijnselen zoals hittestress en wateroverlast bestreden, terwijl in normale omstandigheden water en groen de leefbaarheid verbeteren.

4 WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT-3)

Waterschappen onderschrijven het doel van normering: het tegengaan van excessieve beloningen en vertrekvergoedingen. De zorgen van de waterschappen richten zich op uitbreiding van de personele reikwijdte van de WNT ten aanzien van het bonusverbod en de maximale ontslagvergoeding. Met de huidige WNT wordt voor topfunctionarissen al ingegrepen op in de cao afgesproken regelingen rondom beoordelen, belonen en vertrekregelingen, zoals Van Werk naar Werk (VWNW). De uitbreiding van de personele reikwijdte schiet zijn doel voorbij, omdat hij ook beïnvloedt wat er onder het plafond gebeurt en van invloed is op VWNW-regelingen die geen ontslagvergoedingen zijn.

5 POLITIEKE AMBTSDRAGERS

De rechtspositie van politieke ambtsdrager is meer gaan lijken op die van werknemers. Waterschappen vinden dat politieke ambtsdragers een afwijkende positie hebben. Zij moeten andere afwegingen maken en besluiten nemen waarvoor zij de politieke gevolgen dragen. Veel politieke ambtsdragers worden geraakt door de wetswijzigingen van de afgelopen jaren. Dit heeft gevolgen voor

de uit- en instroom. De kwaliteit van het bestuur staat onder druk: talenten kiezen niet voor politieke ambt. Zij maken een afweging tussen de zwaarte en risico's van het politieke ambt ten opzichte van de beloning, de toegenomen verantwoordelijkheden, negatieve aandacht en gevolgen voor hun verdere loopbaan.

MINISTERIE VAN FINANCIËN

1 WET HOUBBARE OVERHEIDSFINANCIËN

Wet Hof gaat uit van Europese afspraken over houdbare overheidsfinanciën. Waterschappen vinden dat houdbare overheidsfinanciën een gezamenlijk inspanning van het Rijk en decentrale overheden vergt en nemen dan ook hun verantwoordelijkheid in dit dossier. Er moet echter voldoende financiële ruimte voor de waterschappen overblijven om hun wettelijke taken goed te kunnen blijven uitvoeren.

2 RIJKSBELASTINGEN

Waterschappen voeren hun taken zo doelmatig, efficiënt en duurzaam mogelijk uit. In diverse akkoorden hebben zij hierover afspraken met het Rijk gemaakt en in de praktijk ontwikkelen zij diverse initiatieven om de afspraken na te komen. Het kan niet zo zijn dat Rijksheffingen deze initiatieven belemmeren of onmogelijk maken en dat beoogde kostenbesparingen niet worden gerealiseerd. Er is een trend waarneembaar waarin dit laatste juist wel het geval is. De waterschappen achten dit een ongewenste ontwikkeling. Bij introductie of modernisering van Rijksheffingen moeten de nadelige gevolgen voor de waterschappen, waaronder ook toename van de administratieve lastendruk, nadrukkelijk in de afweging worden meegenomen.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

1 TTIP

Waterschappen zijn niet tegen een handelsverdrag met de Verenigde Staten, het kan voordelen opleveren. Wij stellen wel enkele randvoorwaarden voordat wij dit verdrag steunen. Ten eerste moeten publieke diensten, zoals water (veiligheid en afvalwaterzuivering) buiten het verdrag vallen. Het is aan de lidstaten zelf om over de invulling hiervan te beslissen. Ten tweede mag investeringbescherming niet leiden tot het verlies van "the right to regulate" door overheden, met als gevolg het uitstellen of beperken van nieuwe strengere wetgeving uit angst aangeklaagd te worden door bedrijven. Tot slot mag TTIP niet leiden tot verlaging van de (hogere) Europese standaarden, met betrekking tot chemicaliën, milieu en arbeidsomstandigheden, of toelating van producten en diensten die hier niet aan voldoen.

BEZOEKADRES

Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

info@uvw.nl
www.uvw.nl